

Управління культури і туризму
Харківської обласної державної адміністрації
Харківська обласна універсальна наукова бібліотека

СМІХОМ ПО ВСЕЛЮДСЬКОМУ ЛИХУ

(до 100-річчя від дня народження
Віктора Марковича Лагози)

Біобібліографічний показник

Харків ХОУНБ
2018

УДК 01:82(477.54)

C50

«Сміхом по вселюдському лиху»: (до 100-річчя від дня народження Віктора Марковича Лагози) : біобібліогр. покажч. / Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін., Харків. обл. універс. наук. б-ка; уклад. Л.О.Сашкова. – Харків : ХОУНБ, 2018. - 52 с.

Покажчик «Сміхом по вселюдському лиху» підготовлено до 100-річчя від дня народження українського письменника – сатирика, поета Віктора Марковича Лагози.

Посібник має фактографічну та бібліографічну інформацію про життєвий і творчий шлях літератора.

Адресовано літературознавцям, викладачам, студентам, працівникам бібліотек, краєзнавцям, шанувальникам творчості письменника.

Укладач	Л.О.Сашкова
Редактори:	Л.І.Єпішева О.М.Травіна
Комп'ютерний набір	Л.О.Сашкова
Комп'ютерна верстка	Л.М.Конопля
Відповідальна за випуск	Н.І.Шостко

©Харківська обласна універсальна
наукова бібліотека, 2018

ПЕРЕДМОВА

Посібник підготовано з нагоди 100-річчя від дня народження відомого письменника.

У покажчику зібрано творчий доробок В.Лагози з 1953 до 1998 рр. та публікації про його життя і творчість.

Бібліографічні матеріали згруповані в 6 розділах:

- окремі видання творів В.Лагози
- твори, надруковані в періодичних виданнях та збірниках
- літературно-публіцистичні твори В.Лагози
- перекладацька діяльність В.Лагози
- література про життя і творчість В.Лагози
- бібліографічні та довідкові матеріали.

У межах кожного розділу матеріали подані у хронологічному порядку, а в межах року – за алфавітом. за винятком розділів «література про життя і творчість», «бібліографічні та довідкові матеріали», де література представлена за алфавітом. Бібліографічний опис здійснено згідно з діючими стандартами. Документи, не опрацьовані *de visu*, позначені астериском (*). Відбір літератури завершено у листопаді 2018 р.

Довідковий апарат видання складає іменний покажчик.

Посібник супроводжують біографічна стаття «у гуморі його сутність», додаток «літературна сторінка».

Видання адресовано літературознавцям, студентам-філологам, бібліотечним, культосвітнім працівникам, шанувальникам творчості письменника.

У ГУМОРІ ЙОГО СУТНІСТЬ

Вміння дійти до читача, віра у перемогу найкращих людських ідеалів над пережитками минулого, принциповість і відвертість – ось риси, які притаманні В.М.Лагозі.

Г. Гельфандбейн

Сміх відіграє надзвичайно важливу роль у суспільстві: він розкриває очі на справжню цінність речей, на недоліки сьогодення, допомагає побачити перспективу майбутнього.

У сатирико-гумористичній поезії жанр байки найпоширеніший. Гумор був і є живильною водою, що гартує душу, вселяє віру і надію на краще.

Байка – це не тільки заримований жарт, вірш для розваги. Вона відображає найхарактерніші етапи людських взаємин у суспільному житті й побуті. Саме тому байка вимагає від автора глибоких знань, ерудиції, високої культури, хисту зображення подій і змалювання героїв. І обов'язково – почуття гуманізму, уболівання за правду, любові до людини. Життєвий шлях і творчість В. М. Лагози стверджує це.

Теми байок та гуморесок – не фантазія, не вигадка поета, вони почерпнуті з самої гущі нашого багатогранного життя.

Віктор Маркович Лагоза народився 24 листопада 1918 р. у м. Канів Черкаської області в сім'ї службовця. По закінченні семирічки переїхав з сім'єю до Харкова, де в 1937 р. закінчив робітфак Першого медичного інституту. Потім була одинадцятирічна (1938–1948 рр.) служба в армії. Це – участь у поході на Західну Україну і Бессарабію, фінська кампанія. У воєнних діях на Карельському перешийку Лагоза, випускник Одеського артилерійського училища, одним із перших застосував новий бойовий прийом – виставив свою батарею важких гармат на передову лінію й вдарив прямою наводкою. За це був відзначений орденом Червоної Зірки (1940 р.). До листопада 1941 р. командував 5-ю батареєю 137 артилерійського полку. Віктор Маркович брав участь у розгромі фашистів під Москвою, у боях під Старою Русою на Північно-Західному та під Смоленськом на Західному фронтах. Чотири поранення та дві контузії. Нагороджений орденами Червоного Прапора, Великої Вітчизняної війни 1-го ступеня, 12 медалями.

З кінця 1943 р. В.Лагоза служив викладачем військової кафедри Харківського механіко-машинобудівного інституту (ХПІ).

Демобілізувавшись у 1948 р. як інвалід війни, закінчив дворічну партійну школу, працював у народному господарстві, на будівництві, в промисловості.

Проби пера були ще у школі, потім В.Лагоза писав нариси для фронтової дивізійної газети і журналу «Военный вестник». Перший вірш «На марше» надруковано у 1949 р. в газеті «На страже Родины». Потім у пресі публікувалися ліричні, сатиричні вірші. Визнання їх художніх достоїнств літературною критикою окрилили здібного автора і дали поштовх до зростання, всебічного вдосконалення таланту. Гумористично-сатиричне обдарування поета нуртувало в ньому, набирало чіткого жанрового окреслення, особливо, коли Віктор Маркович прийшов на консультацію до Харківського відділення Спілки письменників і йому порадили: «Пиши, хлопче, байки українською, бо ти ж з Канева».

Перша збірка «Байки» вийшла в світ у 1956 р. Усього в творчому доробку письменника – 19 окремих видань.

Тематичний діапазон у байках В.Лагози досить широкий. Здається, немає такої теми, якої б не торкнувся автор. Цивільна служба занурила його в саму гущу життя, озброїла темами и образами. Військова служба навчила вести прицільний вогонь по обраній цілі. Його яскравий сатиричний промінь проникає в усі куточки життя, де ще можна віднайти мерзенні пережитки минулого у свідомості деякої частини громадян. У ряді творів В.Лагоза бере під приціл анонімників і дармоїдів, гостро висміює бюрократизм і байдужість, картає пияцтво і хабарництво, неuka з амбіціями, що паразитує на чужому розумі і чужій праці, тих, хто прагне всіх людей «міряти одним аршином», у кого велика «віддаль від наміру до діла». Невигідно стає бюрократу й чинуші, спекулянту, самогоннику, які поселилися у збірках «Вчений і колода», «Списати!», «Припечатаний Засць», «Рання Коза» та ін.

Перо сатирика чутливе до людських і соціальних вад у найрізноманітніших проявах і водночас сповнене гуманістичного пафосу, утверджує справжню, не декларативну повагу до людей праці. Авторська позиція – це утвердження кращого в людині, любові до трудівника, до рідної землі.

Віктор Лагоза увібрав у себе все краще з надбань байкарської майстерні, але має свій почерк, свою творчу манеру, своє гостре бачення світу. Поет вміє вдало побудувати комічний сюжет, знайти несподіваний виверт, створити смішну ситуацію, а народна стихія гумору, реалії, живі інтонації вдихають життя у ці твори.

Чудову ліричну прозу та поезію розкривають перед нами книги «Дика груша» (1967), «Сонячні цілунки» (1965).

Твори В.Лагози друкувалися у Польщі, Румунії та Канаді.

За плідну творчу працю у 1976 р. нагороджений медаллю «За трудову відзнаку».

У 1997 р. став лауреатом літературної премії ім. О. Олеса.

Віктор Маркович займався активною громадською діяльністю. Неодноразово обирався членом Харківського міського партії, Київського райкому партії, депутатом місцевих Рад народних депутатів.

З 1956 до 1976 рр. він був відповідальним секретарем Харківської організації СПУ. У 1963-1964 рр. одночасно працював у редакції журналу «Прапор». Нелегко йому було, коли літературні «куратори» у ті важки для творчості заполітизовані радянські часи, обирали «об'єкти» для цькування, фактично прирікаючи їх на громадянську смерть. Віктор Маркович, як людина з тверезим глуздом, «не був заповзятим виконавцем жорстоких несправедливих вказівок, намагався йти в ногу із здоровою частиною письменницької громади». (С.Ципін. Прямою наводкою // Вечір. Харків. – 1988. – 24 листоп.) За це користувався великою повагою серед своїх колег.

Старі бойові поранення все більше нагадували про себе. Серйозно підірвало здоров'я раптова смерть сина Ігоря, також відомого в Україні прозаїка, автора багатьох сатиричних книжок

Віктор Маркович Лагоза помер 9 травня 2002 р. у Харкові.

Творчість Віктора Марковича Лагози – вагомий внесок в українську культуру. Сотні байок, гуморесок, сатиричних віршів, написаних майстром сатири і гумору несуть у собі позитивний заряд. Ті, хто хоче посміятися здоровим, життєдайним сміхом звертаються й звертатимуться до його книжок.

Окремі видання творів В.Лагози

1. ***Байки** / Віктор Лагоза. — Харків : Обл. вид-во, 1955. — 36 с. з іл.

2. ***Вчений** і колода : (байки і мініатюри) / В.Лагоза. — Київ : Рад. Україна, 1959. — 64 с. : іл.

Рец.: Зуб І. Гумор, характери, алегорії / І.Зуб // Прапор. — 1959. — № 8. — С. 116-117.

Богословський М. Гостріше відчувати грізну зброю / М.Богословський // Соціаліст. Харківщина. — 1963. — 8 лют.

3. **Списати!** : байки, сатир. вірші, гуморески / В.Лагоза; худож. М.Литвин. — Харків : Кн. вид-во, 1959. — 104 с.

4. ***Дармоїди** / Віктор Лагоза. — Київ : Рад. письменник, 1962. — 72 с.

5. ***Дармоїди** : сатира / В.Лагоза. — Харків : Кн. вид-во, 1962. — 56 с. : іл.

6. ***І з медом і з перцем** : оповідання та гуморески / В.Лагоза. — Харків : Кн. вид-во, 1962. — 116 с.

Рец.: Величко А. Грані сміху / А.Величко // Прапор. — 1963. — № 9. — С. 77-78.

Миценко М. Влучати по-снайперськи / В.Миценко // Соціаліст. Харківщина. — 1963. — 5 квіт.

Холод В. Зміна почерку / В.Холод // Червоний прапор. — 1963. — 24 квіт.

7. **Лише зілля** : байки та гуморески / В.Лагоза; худож. М.А.Литвин. — Харків : Кн. вид-во, 1963. — 111 с.

8. **Припечатаний** заєць : байки та гуморески / В.Лагоза; худож. О.М.Щеглов, В.Чернуха. — Харків : Прапор, 1965. — 76 с.

9. **Сонячні** цілунки : [зб. лірич. та сатирико-гуморист. віршів] / В.Лагоза; худож. В.Григоров. — Харків : Прапор, 1965. — 139 с.

10. **Дика** груша : оповідання та новели / В.Лагоза; худож. М.Литвин. — Харків : Прапор, 1967. — 72 с.

11. ***Вот** так жених : басни / В.Лагоза. — Харьков : Прапор, 1969. — 206 с.

Рец.: Боянович В. Пером сатирика / В.Боянович // Соціаліст. Харківщина. — 1973. — 18 серп.

Гельдфандбейн Г. Байки стоять за правду / Г.Гельдфандбейн // Прапор. — 1974. — № 5. — С. 105.

12. ***Оце** так жених : байки / В.М.Лагоза. — Харків : Прапор, 1969. — 206 с.

13. **Вередливий** слимак. Байки та гуморески / В.Лагоза; худож. О.Волинський. — Харків: Прапор, 1973. — 65 с., іл.

14. **Байки** : [біогр. довідка: с. 85] / В.М.Лагоза ; іл.: В.Ю.Легкобит. — Київ : Дніпро, 1975. — 87 с.

15. **Рання** Коза : байки. Гуморески / В.Лагоза; худож. М.А.Литвин — Харків : Прапор, 1976. — 104 с.

Рец.: Боянович В. Слово бере сатира / В.Боянович // Соціаліст. Харківщина. — 1977. — 8 січ. — (Критика і бібліографія).

16. **Чужі** млинці : байки та гуморески / В.Лагоза. — Харків : Прапор, 1978. — 110 с. : іл.

Рец.: Гельдфандбейн Г. Байки стоять за правду / Г.Гельдфандбейн // Соціаліст. Харківщина. — 1978. — 24 листоп.

17. **Соловей** у курнику : байки, гуморески / В.Лагоза. — Харків : Прапор, 1981. — 63 с. : іл.

18. **Ведмежа** послуга : сатира і гумор / В.Лагоза. — Харків: Прапор, 1986. — 47 с. : іл.

19. **Твори** : байки та гуморист. вірші / В.М.Лагоза. – Київ : Дніпро, 1988. — 182 [1] с., портр.

20. **З перцем і сіллю** : байки та гуморески / В.Лагоза; худож.-оформлювач І.А.Борисова. – Харків : Прапор, 1989. – 84 с.

Твори, надруковані в періодичних виданнях та збірниках

1953

21. **Добрий** закон та недобрі судді : [байка] // Харків. – 1953. – Кн. 2. – С. 146.

22. **З натури**... крізь вікно Байки // Харків. – 1953. – Кн. 4. – С. 116-117. – Зміст: Індичка.

1955

23. **Пригода** на пасці : байка // Харків. – 1955. – Кн. 7. – С. 188.

1956

24. **Авральна** гава : [байка] // Прапор. – 1956. – № 1. – С. 143.

25. **Доня** // Прапор. – 1956. – № 7. – С. 115.

1957

26. **Знавець** сальця і ковбаси : байка // Прапор. – 1957. – № 8. – С. 114-115.

27. **Кілок**; Соловейко та горобець; Травоїдна лисиця : [байки] // Прапор. – 1957. – № 1. – С. 115-117.

28. **Тхір** : байка // Прапор. – 1957. – № 4. – С. 113.

1958

29. **Сокира** : байка // Прапор. – 1958. – № 3. – С. 103.

30. **Ступа**; Свирид і гібрид : [байки] // Прапор. – 1958. – № 7. – С. 103-104.

1959

31. **Не такий** : байка // Прапор. – 1959. – № 1. – С. 96.

32. **Частівки** // Прапор. – 1959. – № 8. – С. 122-123.

1960

33. **Маленькі** баєчки // Прапор. – 1960. – № 1. – С. 98-99. – Зміст: Важлива причина; Прудка черепаха; Коштовна чарка; Скривджена каменюка.

34. **Маленькі** баськи // Прапор. – 1960. – № 5. – С. 111-112. – Зміст: Добра гусинь; Зарозуміла мазниця; Нехитра причина; Гадюча мрія; Учена зозуля.

1961

35. **У дорозі**; Консультант : [гуморески] // Прапор. – 1961. – № 3. – С. 84-89.

1962

36. **Було** колись: (за нар. мотивами) : [сатир. мініатюри] // Прапор. – 1962. – № 1. – С. 101-103. – Зміст: Важлива причина; Жалісливий сон; Догадався; Добра невістка; Ніколи; Хто винен?; Виправдалась.

37. **Роздуми** : [вірші] // Прапор. – 1962. – № 12. – С. 44. – Зміст: «До хмар розкинувши гілля...»; «На схил одвічної гори...»; «Осіння тиша навкруги...».

38. **Чесна** ворона; Пліт; Кожух-лицемір : [байки] // Прапор. – 1962. – № 7. – С. 103-104.

1963

39. **«Нащо** мені гортать анкети...» : [вірш] // Прапор. – 1963. – № 11. – С. 3.

40. **«Повільно** шапки скинь...» // Прапор. – 1963. – № 4. – С. 8.

41. **Сонячні** цілунки : [вірші] // Прапор. – 1963. – № 11. – С. 20-21. – Зміст: «Відвіку вздовж шляху не садять осику...»; «Нічого нібито не трапилось...»; «Ні, то не опік від проміння...».

42. **Хто** ж кого дочекається?; Лихо не без добра; З лікувальною метою; Хто на кого вплинув : [сатир. вірші] // Прапор. – 1963. – № 6. – С. 102-103.

1964

43. **Все** там не модерне; Чого не буває вві сні : пародії // Прапор. – 1964. – № 4. – С. 89.

44. **Гой**, небуйна хвиленько Дніпрова : [вірш] // Прапор. – 1964. – № 8. – С. 108.

45. **Дві** ріки : вірш // Красное знамя. – 1964. – 4 янв.

46. **Конториада** : [стихотворение] // Красное знамя. – 1964. – 4 дек.

47. **Мостобудівники** : [вірш] // Прапор. – 1964. – № 7. – С. 30.

48. **Пусте** місце : оповідання // Соціаліст. Харківщина. – 1964. – 5 груд.

1965

49. **Біля** пам'ятника невідомому солдатів : [вірш] // Прапор. – 1965. – № 5. – С. 36-37.

50. **Була** коза у зайця : байка // Красное знамя. – 1965. – 28 марта.

51. **Гадюки** та поголений їжак : байка // Соціаліст. Харківщина. – 1965. – 4 лип.

52. **Молодиця** та дужка; Колода та лоза : байки // Прапор. – 1965. – № 11. – С. 104.

1966

53. **Гаврило** та Кобра : [байка] // Прапор. – 1966. – № 3. – С. 85.

54. **Горобець**-шулікоїд; Арка : байки // Прапор. – 1966. – № 9. – С. 107.

55. **«Ми** захищали «у жовтневу ніч...» // Прапор. – 1966. – № 11. – С.3.

56. **Мирон** : байка -жарт // Соціаліст. Харківщина. – 1966. – 8 лют.

57. **Не** той приспів : вірш // Красное знамя. – 1966. – 19 июня.

58. **Освинене** поросятко : байка // Соціаліст. Харківщина. – 1966. – 14 січ.

59. **Свиня** в саду : байка // Соціаліст. Харківщина. – 1966. – 4 берез.

60. **Сіль** та багно : байка // Красное знамя. – 1966. – 27 февр.

61. **Сорока** : байка // Красное знамя. – 1966. – 20 марта.

62. **Учений** Юрась // Красное знамя. – 1966. – 14 апр.

63. **Хміль** і тичка : байка // Красное знамя. – 1966. – 17 июля.

64. **Чванкуватий** гарбуз : байка // Красное знамя. – 1966. – 22 мая.

1967

65. **Авторитетний** Петько : бувальщина // Україна. – 1967. – № 17. – С. 20-21.

66. **Двое** : рассказ // Красное знамя. – 1967. – 2 апр.

67. **Дірявий** резерв; Нечипір : байки // Україна. – 1967. – № 44. – С. 23.

68. **Немов** сама весна : [вірш] // Соціаліст. Харківщина. – 1967. – 19 трав.

69. **Остання** куля : оповідання // Україна. – 1967. – № 26. – С. 8.

70. **Хоробра** Катруся : [вірш] // Прапор. – 1967. – № 10. – С. 107.

1968

71. **Бас** і лад; Тріски та дуги; Свинячий розмах : байки // Прапор. – 1968. – № 6. – С. 89.

72. **Будівничий**; Війне війні; Сатиричне; Вічноліття : [вірші] // Прапор. – 1968. – № 11. – С. 80-81.

73. **Габровські** жарти; Недогадливий; Все одно : [байки] // Прапор. – 1968. – № 9. – С. 106-107.

74. **Гайок** байок // Україна. – 1968. – № 17. – С. 20-21.

75. «**Коза** була у зайця...» : байка // Прапор. – 1968. – № 1. – С. 82.

76. «**Коли** б ніхто не знав...» : байка // Прапор. – 1968. – № 7. – С. 108.

77. **Лев** та інстанції : байка // Красное знамя. – 1968. – 16 июня.

78. **Причина** скромності : байка // Красное знамя. – 1968. – 10 марта.

1969

79. **Волелюбний** паркан; Фатальна зустріч; Бджолина точність : байки // Прапор. – 1969. – № 10. – С. 105.

80. **Іван** на лану : байка // Прапор. – 1969. – № 5. – С. 86.

1970

81. **Добрий** Лаврін : [байка] // Вечір. Харків. – 1970. – 25 груд.

82. **Курча** та сідало : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1970. – 14 жовт.

83. **Лаврінове** полювання : [байка] // Прапор. – 1970. – № 1. – С. 107.

84. **Медсестрі** : [вірш] // Прапор. – 1970. – № 6. – С. 41.

85. **Петрова** криниця; Свиня під возом : [байки] // Прапор. – 1970. – № 10. – С. 103.

86. **Три** тижні : [байка] // Вечір. Харків. – 1970. – 27 листоп.

1971

87. **Асортимент** і вал : [байка] // Вечір. Харків. – 1971. – 17 груд.
88. **Безпосадні** критики : [байка] // Прапор. – 1971. – № 11. – С. 109.
89. **Ведмедячі** тонни : [байка] // Прапор. – 1971. – № 4. – С. 101.
90. **Відвертий** вовк : [байка] // Вечір. Харків. – 1971. – 10 верес.
91. **Ганж** : [байка] // Вечір. Харків. – 1971. – 30 квіт.
92. **Друга** Атлантида : [фантеска] // Прапор. – 1971. – № 7. – С. 94-96.
93. **Мілка** тарілка : [байка] // Вечір. Харків. – 1971. – 3 груд.
94. **Пробка** : [байка] // Соціаліст. Харків. – 1971. – 13 жовт.
95. **Цеглина** : [байка] // Вечір. Харків. – 1971. – 31 груд.
96. **Щур** і кит : [байка] // Вечір. Харків. – 1971. – 13 серп.

1972

97. **Але...** : [байка] // Вечір. Харків. – 1972. – 1 січ.
98. **Дай-но** руку, брате! : [вірш] // Соціаліст. Харківщина. – 1972. – 2 трав.
99. **Дві** птиці : [байка] // Вечір. Харків. – 1972. – 26 трав.
100. **Дока** ефективності : жарт // Прапор. – 1972. – № 11. – С. 112.
101. **Життєлюбний** Заєць : [байка] // Вечір. Харків. – 1972. – 3 берез.
102. **І не** свої, і не чужі : [байка] // Вечір. Харків. – 1972. – 11 серп.

103. **Крикун** : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1972. – 17 трав.

104. **Крук** та сорока : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1972. – 1 листоп.

105. **Миша** в книгарні : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1972. – 30 серп.

106. **Нещасний** комар : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1972. – 19 лип.

107. **Перший** день : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1972. – 5 лип.

108. **Скачуть** білі коні; Ліричне; Не пара : [з нових віршів] // Соціаліст. Харківщина. – 1972. – 15 лют.

109. **Тихенький** спориш : [байка] // Вечір. Харків. – 1972. – 29 серп.

110. **Хай** буде в п'ятницю : фантеска / В.Лагоза, І.Лагоза // Прапор. – 1972. – № 6. – С. 109-111.

111. **Хоч** плач, хоч скач : [байка] // Прапор. – 1972. – № 4. – С. 111.

1973

112. **На** перехресті : повість / В.Лагоза, І.Лагоза // Прапор. – 1973. – № 6. – С. 48-78.

113. **Обхідний** листок; Холодильник : гуморески // Прапор. – 1973. – № 9. – С. 111-112.

114. **Оригінал**; Орел та сорока; Антонова межа : байки // Прапор. – 1973. – № 2. – С. 108-109.

115. **Охрім** та грім : [байка] // Перець. – 1973. – № 4. – С. 2.

116. **Рушійна** сила : [байка] // Прапор. – 1973. – № 22. – С. 111.

1974

117. **Архімед** : гумореска // Прапор. – 1974. – № 3. – С. 110-111.

118. **Всі** вони – різні // Вусаті діти : гуморист. зб. – Харків, 1974. – С. 5-6.

119. **По-своєму**; Не дивно; Дбайливий батько; Слушне зауваження; Новенька; У коридорі; Чистьоха; Мишеня та горобець : мініатюри // Прапор. – 1974. – № 4. – С.107.

1975

120. **Брунька** та лісник; Явтух і мухи : [байки] // Україна. – 1975. – № 23. – С. 22.

121. **Девушке**, певшей песню : [стихи] // Красное знамя. – 1975. – 8 марта.

122. **Ділові** стосунки : гумореска // Прапор. – 1975. – № 7. – С. 111-112.

123. **Колега** : байка // Вітчизна. – 1975. – № 6. – С. 192.

124. **Кому** що : байка // Соціаліст. Харківщина. – 1975. – 28 верес.

125. **Курйоз**; Дорога через гору : [байки] // Прапор. – 1975. – № 2. – С. 112.

126. **Нам** установили телефон : гумореска // Прапор. – 1975. – № 4. – С. 110-111.

127. **Осел** і пес : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1975. – 1 квіт.

128. **Плями** : [сатир. вірш] // Соціаліст. Харківщина. – 1975. – 7 груд.

129. **Сигнал** : гумореска // Україна. – 1975. – № 39. – С. 19.

130. **Форум** : [гумореска] // Під прапором ленінізму. – 1975. – № 2. – С. 79.

131. **Чому** сорока товаришів не має : [казка] // Прапор. – 1975. – № 9. – С. 111-112.

132. **Юність**; Згадка розвідника; Роздум; Бажання : [вірші] // Прапор. – 1975. – № 5 – С. 12-13.

1976

133. **Відповідь** : [вірш] // Прапор. – 1971. – № 4. – С. 93.

134. **Конструктор**. Перший грім : [вірші] // Вечір. Харків. – 1976. – 2 черв.

135. **Орлокрилий** горобець; Ото і він : [байки] // Україна. – 1976. – № 5. – С. 21.

136. **Остання** переправа : [вірші] // Красное знамя. – 1971. – 13 апр.

137. **Тим** паче : байка // Прапор. – 1976. – № 9. – С. 109.

1977

138. **Подяка** : гумореска // Прапор. – 1977. – № 7. – С. 110.

139. **П'ятий** Петро : байка // Соціаліст. Харківщина. – 1977. – 1 квіт.

140. **Чолом** тобі, Харкове мій!; Остання переправа; Перший грім; Багато дечого уже немає... : [вірші] // Прапор. – 1977. – № 8. – С. 2-3.

1978

141. **Зайчина** перемога; Гороб'яча радість : байки // Прапор. – 1978. – № 11. – С. 143.

142. **Рідня** : байка // Вечір. Харків. – 1977. – 11 лют.

143. **Серп і молот** : [вірш] // Вечір. Харків. – 1977. – 7 листоп.

1978

144. **Багатослівний лев** : байка // Соціаліст. Харківщина. – 1978. – 16 верес.

145. **Гайок** байок; Сімейна наука; Спокута; Ясені та грім // Україна. – 1978. – № 47. – С. 22.

146. **Зайчина** перемога; Гороб'яча радість : [байки] // Прапор. – 1978. – № 11. – С. 143.

147. **Не той** аршин : байка // Вечір. Харків. – 1978. – 12 трав.

148. **Реп'ях** на шляху; Береза та дятел; Путній Крокодил; Короткі стрічі : [байки] // Вечір. Харків. – 1978. – 24 листоп.

149. **Свинячі** звичаї; Опанасове нещастя : [байки] // Ленін. зміна. – 1978. – 23 листоп.

1979

150. **Двічі** по дві : гумореска // Прапор. – 1979. – № 8. – С. 139.

151. **Ціною** життя : оповідання // Вечір. Харків. – 1979. – 9 трав.

1980

152. **Багатослівний лев** : байка // Прапор. – 1980. – № 7. – С. 143.

153. **Біла** сажа; Ониськові плани : [вірші] // Ленін. зміна. – 1980. – 25 груд.

1981

154. **Воронячий** смак : байка // Вечір. Харків. – 1981. – 13 листоп.

155. **Гриць**-лисолуб : байка // Соціаліст. Харківщина. – 1981. – 17 трав.

156. **Метаморфоза** : гумореска // Прапор. – 1981. – № 5. – С. 142.

157. **Орел і ягня** : байка // Вечір. Харків. – 1981. – 25 груд.

158. **Осіння** нива : [вірш] // Вечір. Харків. – 1981. – 19 верес.

159. **Пантелійова** кропива : [байка] // Вечір. Харків. – 1981. – 4 груд.

1982

160. **Відповідальний** Ведмідь; Дурний Карась : байки // Соціаліст. Харківщина. – 1982. – 14 берез.

161. **Істотна** різниця : байка // Прапор. – 1982. – № 5. – С. 128.

162. **Каменючин** політ : байка // Вечір. Харків. – 1982. – 23 квіт.

163. **Квочка** та Оксана; Киш-киш : [байки] // Соціаліст. Харківщина. – 1982. – 8 верес.

164. **Коса і Кісся** : байка // Україна. – 1982. – № 9. – С. 21.

165. **Опудалість** : байка // Вечір. Харків. – 1982. – 23 лип.

166. **Партизанська** клятва : оповідання // Соціаліст. Харківщина. – 1982. – 9 трав.

167. **Петрів** секрет : байка // Соціаліст. Харківщина. – 1982. – 27 жовт.

168. **Щасливий** Кришкін : гумореска // Прапор. – 1982. – № 10. – С. 128.

1983

169. **Байкарські** кишені : автобайка // Україна. – 1983. – № 8. – С. 21.

170. **Два** слова : гумореска // Прапор. – 1983. – № 9. – С. 128.

171. **Криниці**; Ранок : [вірші] // Соціаліст. Харківщина. – 1983. – 8 берез.

172. **Оперативний Федот** : [байка] // Под знаменем ленинизма. – 1983. – № 1. – С. 76.

173. **Пень**; Дупло; Непорозуміння; Ведмежа гучність; Явтух і Мухи // Українська байка / упоряд. Б.А.Деркач. – Київ, 1983. – С. 374-380.

174. **Стара** цеглина : [байка без моралі] // Соціаліст. Харківщина. – 1983. – 2 берез.

1984

175. **Назарів** палець : байка // Вечір. Харків. – 1984. – 13 квіт.

176. **Особиста** думка : гумореска // Прапор. – 1984. – № 10. – С. 126.

1985

177. **Мати**; Плацдарм; Остання переправа : [вірші] // Прапор. – 1985. – № 2. – С. 4-5.

178. **Не** той маршрут : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1985. – 28 квіт.

179. **Плацдарм** : [вірш] // Ленін. зміна. – 1985. – 9 трав.

180. **Пошукай** дурнішого : гумореска // Прапор. – 1985. – № 9. – С. 185-187.

1986

181. **Безхвостий** їжак; А що, як лев? : [байки] // Прапор. – 1986. – № 5. – С. 187.

182. **Вірна** прикмета; Могутній карась : [байки] // Ленін. зміна. – 1986. – 28 черв.

183. **Нетипова** ферма : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1986. – 1 черв.

184. **Нетранспортабельний** Почичуєнко : гумореска // Прапор. – 1986. – № 11. – С. 188-189.

185. **Свиняча** честь; Спостережливий синок : [байки] // Ленін. зміна. – 1986. – 1 квіт.

1987

186. **Ломачка**; Кришична піщинка : байка // Прапор. – 1987. – № 2. – С. 189-190.

1988

185. **Вовчі** ворота; Ведмідь і мишеня; Лис і дуб; Лісова пригода : байки // Прапор. – 1988. – № 11. – С. 186-187.

187. **Терези** Феміди; Золото і хліб; Рентабельні горобці : [байки] // Соціаліст. Харківщина. – 1988. – 23 листоп.

188. **Чужий** хвіст : байка // Вечір. Харків. – 1988. – 1 квіт.

1989

189. **Байки** у віршах // Вечір. Харків. – 1989. – 9 груд.

190. **Забудькувата** Лисиця : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1989. – 3 груд.

1990

191. **Байки** у віршах // Вечір. Харків. – 1990. – 18 серп.

192. **Свічка** : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1990. – 29 лип.

193. **Тюлька** : [байка] // Соціаліст. Харківщина. – 1990. – 26 серп.

194. **У вовчому** сімействі; Спасибі бджолам : [байки] // Прапор. – 1990. – № 11. – С. 183-184.

1991

195. **Бідолашний** ведмідь : [байка] // Слобід. край. – 1991. – 21 груд.

196. **Ведмедяча** еврика: [байка] // Березіль. – 1991. – № 12. – С. 182-183.

197. **Дуб**; Терплячий кінь // Веселий ярмарок : гуморески, усмішки, байки, фейлетони. – Київ, 1991. – Вип. 8. – С. 111.

198. **Заяча** межа : [байка] // Слобід. край. – 1991. – 2 лют.

1992

199. **Вдячність** : [байка] // Слобід. край. – 1992. – 1 верес.

200. **Левобаран** : [байка] // Вечер. Харьков. – 1992. – 10 нояб.

1993

201. **Бодненнята** : байка // Слобід. край. – 1993. – 8 черв.

202. **Вигода**; Літаюча тарілка; На полюванні; Дезинфекція; Таке життя; Чоловічі дефекти : куцومتражки // Слобід. край. – 1993. – 20 берез.

203. **Виправдався**; Ніколи; Не той матрац; Брешуть!; Дурне запитання; Пів-на-пів; Не ворог; Вірна прикмета; Треба економити : куцومتражки // Слобід. край. – 1993. – 17 черв.

204. **Добрі** харчі; Сумний регіт; Не встиг; Зріст; Горопахи; Того, чого і ти : куцومتражки // Слобід. край. – 1993. – 26 черв.

205. **Дорога** молодість; В перукарні; Малий вибір : [гуморески] // Слобід. край. – 1993. – 4 груд.

206. **Дуля** без маку; Свіже молоко; Прийняли; Сучасність; Близнюки : куцومتражки // Слобід. край. – 1993. – 13 берез.

207. **Дурне** запитання; Пів-на-пів; Не ворог; Вірна прикмета; Треба економити : [гуморески] // Вісті Барвінківщини. – 1993. – 9 жовт.

208. **Замість** сніданку; Добра невістка; Буде пізно; Ремонт; Скоро пройде; Чарівна казка; Жалісливий син; Здогадався; Зате дешевше; Васькові вареники : куцومتражки // Слобід. край. – 1993. – 9 верес.

209. **На** праву ногу; Якого греця; Носії; Одна сотня; Послідовна відповідь : [гуморески] // Слобід. край. – 1993. – 23 жовт.

210. **Наїдок**, або Як з'явилися оселедці; Нетипова ферма : [байки] // Вітчизна. – 1993. – № 11-12. – С. 151.

211. **Носії**; Одна сотня; Послідовна відповідь : [гуморески] // Вісті Барвінківщини. – 1993. – 11 груд.

212. **Однолюб**; Поважна причина; Іншої справи нема : [гуморески] // Слобід. край. – 1993. – 16 груд.

213. **Перший** крок; Все так робиться : [гуморески] // Слобід. край. – 1993. – 18 груд.

214. **Півник**; Порада; Безкрила Ворона : [сатир. вірші] // Слобід. край. – 1993. – 25 листоп.

215. **По-братськи**; Морж; Чистуля; Відчула; Не можу : куцومتражки // Слобід. край. – 1993. – 18 верес.

216. **Рюкзак** краще; Жіночі руки; Секрет; Собачі радощі; Складна справа : [гуморески] // Слобід. край. – 1993. – 2 жовт.

217. **Свиняча** душа : [байка] // Вечір. Харків. – 1993. – 26 черв.

218. **Цуцик** : [гумореска] // Слобід. край. – 1993. – 2 груд.

219. **Шорти**; Чого болять ноги; Хороша причина; Перебірлива : куцومتражки // Слобід. край. – 1993. – 25 верес.

220. **Якими** вони були... : [фантаст. гумореска] // Слобід. край. – 1993. – 30 жовт.

1994

221. **Дві** байки // Березіль. – 1994. – № 9/10. – С. 187-188.

222. **Допоміжні** слова; Відповідальний керівник; Суботнє стояння : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 12 лют.

223. **Дурниця**; Так-не-так : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 13 січ.

224. **Зате** дорожче; Гусяче перо; Дивне запитання; Кандидат; Нерозбірлива : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 10 берез.

225. **Кіт** і глек : байка // Слобід. край. – 1994. – 3 берез.

226. **Компенсація**; У кого хто є; Цікавий; Добріші закони; Податок з податку : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 17 берез.

227. **Не хвилюйтеся**, мамо!...; Язик винен; Оселедець; Передбачлива; Однобічний склероз : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 3 берез.

228. **Невмілі**; Телефон : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 27 груд.

229. **Нема** дива; Заспокоїв; Від імені колективу; Ото і вся справа : куцометражки // Перець. – 1994. – № 19. – С. 5.

230. **Нема** користі; Пропав; Щось тепленьке; Щука; Ледача жінка; Інша любов; От і вся справа : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 31 берез.

231. **Приємна** згадка; Поруч; Брехун; Зима та літо; Помилка : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 22 січ.

232. **Приємність**; Виправлена помилка; Потяг до землі; Важка посада : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 17 лют.

233. **Розумний** Грицько; Чоловіча гідність; Послідовність; Нерозбериха; Замість гарбуза; Автолюбитель : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 24 лют.

234. **Стало** малим; Соняшник; Не повезло: куцометражки // Слобід. край. – 1994. – 12 лип.

235. **Сторожковий** прогрес; Нічого не вийшло; Подвійна вага; Апетит : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 6 січ.

236. **Теревенщики** : байка // Березіль. – 1994. – № 1/2. – С. 187-188.

237. **Хор**; Двадцять один; Самі кістки : [гуморески] // Слобід. край. – 1994. – 5 берез.

238. **Чого** туди ходити?; По черзі; Восьмі будуть; Пляшка винна; Вредний лихий : куцометражки // Слобід. край. – 1994. – 22 верес.

239. **Біркова** мова; Модна дешевизна : куцотражки // Слобід. край. – 1995. – 11 січ.

240. **Була** така їжа; Вхід і вихід; Прогрес; Як та коза; Останній захід; Залежність; Що краще : [гуморески] // Слобід. край. – 1995. – 26 жовт.

241. **І буде** радіти; Нема дива; Пісний борщ; Заспокоїв : куцотражки // Слобід. край. – 1995. – 16 верес.

242. **Немає** часу; Мастак; Зелений суп; Довгий язик; Без злодюг; Сало; Погані вчителі : куцотражки // Слобід. край. – 1995. – 30 верес.

243. **Осмільв**, навіщо? : куцотражки // Слобід. край. – 1995. – 24 січ.

244. **Радість**; Неможливе; Все спочатку; Імпортна липучість : [гуморески] // Слобід. край. – 1995. – 25 трав.

245. **Суттєва** причина; Різниця; Асфальтове диво; Вірний захід : куцотражки // Слобід. край. – 1995. – 31 серп.

246. **Халява**; Остання порада : [байки] // Слобід. край. – 1995. – 26 верес.

247. **Чухана** рябенька : [байка] // Слобід. край. – 1995. – 16 верес.

248. **Шедевр**; Даремна радість; Яке це має значення; Полюдськи; Образа : [гуморески] // Слобід. край. – 1995. – 28 груд.

249. **Я хочу** : [вірш] // Слобід. край. - 1995. – 19 верес.

250. **Адміністративна** штука : [байка] // Слобід. край. – 1996. – 30 берез.

251. **Будячина** радість : [гумореска] // Слобід. край. – 1996. – 29 черв.

252. **Груші**; Виправився; Не обміні кури; Подвоєння ходок : [гуморески] // Слобід. край. – 1996. – 27 черв.

253. **Мільярди** з гаком : [байка] // Слобід. край. – 1996. – 29 серп.

254. **Не впіймав**; Без гілляк; Не той вік; Порадник; Пішов угору; Від імені колективу : [гуморески] // Слобід. край. – 1996. – 15 серп.

255. **Ненормальні** гроші; Проблема; Пухирі; Найважча робота : куцотражки // Слобід. край. – 1996. – 20 лют.

256. **Собачі** долі : [гумореска] // Слобід. край. – 1996. – 1 черв.

257. **Шлях** до слави; Чужий урожай : куцотражки // Слобід. край. – 1996. – 15 лют.

258. **Щедрий** лікар; Вірний засіб; Спохопився; Лежача ревізія; Новий керівник : [гуморески] // Слобід. край. – 1996. – 1 серп.

1997

259. **Бджолоосина** дружба : [байка] // Слобід. край. – 1997. – 11 лют.

260. **Бездоганий** сніданок : [байка] // Слобід. край. – 1997. – 25 січ.

261. **Дзвонять** тут всякі : [гумореска] // Слобід. край. – 1997. – 28 жовт.

262. **Танки** йдуть : [вірш] // Слобода. – 1997. – 14 окт.

263. **Твої** уста – джерельна криниця; Злолюбові : [вірші] // Вечер. Харьков. – 21 окт. – С. 3. – (Поэтическая тусовка).

1998

264. **Вовча** зарплата; Левиний тост : байки // Панорама. – 1998. – Листоп. (№44).

265. **Гарна** традиція; Заланцюжений Рябко; Рейка та калатало : [гуморески] // Слобід. край. – 1998. – 24 листоп.

2000

266. «**Я ніжних** слів не вмію говорити...»; «Чи ти мені приснилась...»; «Я не жадібний, дівчата...» // Слобожанська муза : антологія любов. лірики ХУІІ-ХХ ст. – Харків, 2000. – С. 320-322.

2004

267. **Роботающая** свинья; Свистун; Волошка и Пшеница; Мудрий Омелько; Хорошая жизнь; Уместная поправка; Блошиная гордость; Драгоценная чарка; Серко и Шавка; Пчелинно-осиновая дружба : [басни] // Решетов А. Ветер с Украины: укр. поезія ХУІІІ-ХХ ст. : переводы / А.Решетов. – Харьков, 2004. – С. 289-293.

2005

268. **Пожалів**; Заєць-мухогон; Демократичний кийок; Козяча звичка; Бджола та муха; Гороб'яча радість; Полюбив юнак дівчину; Орел; У коморі // Перепустка в безсмертя: антологія гумору Черкащини. – Черкаси, 2005. – С. 232-236.

2008

269. **Розумна** Плітка; Їжак та лось; Чом вовк гірчицю їв?; Вовк і кіт; Безхвостий їжак; Опозиційний камінь; Безкирпа ворона; Заяча межа; Демократичний кийок; Опудало; Гімн; Орлокрилий горобець // Україна сміється : зб. – Київ, 2008. – С.169-178.

2009

270. **Бджола** та муха; Кислиця; Козяча звичка; Мудрий Омелько; Добре життя : гуморески // Криничка: антологія творів письменників Черкащини для дітей та юнацтва : в 2 т. – Черкаси, 2009. – Т. 1. – С. 203-205.

Літературно-публіцистичні статті В.Лагози

271. **З народом** і для народу : [враження від берез. зустрічі керівників партії і уряду з діячами літ. і мистецтва] // Прапор. – 1963. – № 3. – С. 86-87.

272. **[На запитання «Прапора» відповідають]** : [В.Лагоза та ін. письменники про функції мистецтва, шляхи і засоби ствердження дійсності в сучас. літ.] // Прапор. – 1963. – № 1. – С. 44-45. – (Наша дискусія).

273. **Хай** переможе найсильніший! : [до підсумків турніру обл. літ. об-нь Вінниці, Запоріжжя і Полтави] // Прапор. – 1964. – № 2. – С. 30-38.

274. **Долг советского писателя** // Красное знамя. – 1966. – 11 февр.

275. **Поезія** – в армійському строю // Ленін. зміна. – 1966. – 21 січ.

276. **Галюк В.С.** Товченики з маком : гуморист. оповідки / В.С.Галюк ; [вступ. сл. В.Лагози]. – Харків : Прапор, 1970. – 56 с. : іл.

277. **Діти** і війна : з військ. блокноту письменника // Прапор. – 1971. – № 5. – С. 61-63.

278. **Редколегія** не схвалила... : [заоч. семінар для молодих літераторів] // Прапор. – 1974. – № 2. – С. 106-107.

279. **Пліч-о-пліч** з народом : [про роботу Харків. письмен. орг.] // Вечір. Харків. – 1976. – 23 черв.

280. **Під** проводом партії : [ст. письменника] // Вечір. Харків. – 1977. – 2 листоп.

281. **Источник** творческого настроения : [статья секретаря парт. бюро Харьков. орг. СПУ] // Красное знамя. – 1978. – 7 июня.

282. **На передодні** знаменної дати : [ст. секретаря парт. бюро Харків. орг. СПУ] // Вечір. Харків. – 1978. – 8 груд.

Перекладацька діяльність В.Лагози

283. **Кравцов О.** 3 нових поезій / О.Кравцов ; пер. з рос. Ю.Герасименка, М.Шаповала, В.Лагози // Прапор. – 1956. – № 9. – С. 55-58. – Зміст: Слово про товариша; «З доброю донецькою ріднею...»; Ти сказав; Сонце; Любов.

284. **Лункін Г.** Вузька ділянка : байка / Г.Лункін ; пер. з рос. В. Лагози // Прапор. – 1956. – № 2. – С. 115.

285. **Котляров Б.** «Я пам'ятаю...»; Иван; «Так, небу вже не будь колишнім...»; «Якось-то я бачив...»; Весняний жарт : [вірші] / Б.Котляров ; пер. з рос. С.Мушника, М.Шаповала, В.Лагози // Прапор. – 1961. – № 8. – С. 33-34.

286. **Турсун-Заде М.** Дві хустиночки : [вірш] / М.Турсун-Заде ; пер. з тадж. В.Лагози // Прапор. – 1962. – № 5. – С. 36-37.

287. **Шутов І.** Історія однієї юності : роман / І.Шутов ; пер. з рос. В.Лагози і В.Сокола // Прапор. – 1965. – № 7. – С. 12-41; № 8. – С. 5-49.

288. **Байтанаєв А.** Бій за Романівку : [уринок з повісті «Так мужніла молодість»] / А.Байтанаєв ; пер. з казах. В.Лагози // Прапор. – 1973. – № 12. – С. 46-50.

289. **Петров В.** Окозір : оповідання / В.Петров ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1973. – № 2. – С. 4-8.

290. **Силаєв Б.** Отака важка робота : повість / Б.Силаєв ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1973. – № 8. – С. 54-84.

291. **Вишеславський Л.** Це – не зміна дня і ночі; Сонет прозріння; День народження / Л.Вишеславський ; пер. з рос. Р.Третьякова, В.Лагози, О.Юрченка // Прапор. – 1974. – № 3. – С. 72.

292. **Заруба А.** Щасливої тобі дороги : оповідання / А.Заруба ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1974. – № 7. – С. 41-49.

293. **Левін Р.** Батьки; Невідомий; Червоні вулиці; «У дні торжеств і ювілейні дати...» : [вірші] / Р.Левін ; пер. з рос. Ю.Стадниченка, В.Лагози, К.Балабухи // Прапор. – 1974. – № 10. – С. 23-25.

294. **Мамнєв В.** Перший хімік; Сталевари : [вірші] / В.Мамнєв ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1974. – № 7. – С. 37.

295. **Силаєв Б.** Від семі джерел : роман / Б.Силаєв ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1974. – № 5. – С. 29-75; № 6. – С. 10-79.

296. **Хенкін О.** Балада про мужність: [вірш] / О.Хенкін ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1974. – № 7. – С. 39-40.

297. **Глухих О.** «Заметів замки, гай, немов світлиця...» / О.Глухих ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1976. – № 2. – С. 54.

298. **Дьомін М.** Повторення : [вірш] / М.Дьомін ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1976. – № 2. – С. 46.

299. **Котляров Б.** Містові, теж моєму : [вірш] / Б.Котляров ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1976. – № 12. – С. 3.

300. **Мірошников І.** Підкова : [вірш] / І.Мірошников ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1976. – № 12. – С. 9.

301. **Харитонов Ф.** Шукач; Ми з татом : [вірші] / Ф.Харитонов ; пер. з рос. В.Лагози // Прапор. – 1976. – № 2. – С. 47.

302. **Полішкарів О.** Зустріч з тачанкою; Ладога; «О земля українська...» : [вірші] / О.Полішкарів ; пер. з рос. В.Лагози, М.Львович, М.Шаповала // Прапор. – 1977. – № 11. – С. 27.

303. **Филимонов Є.** Катовіце-39 : фантаст. оповідання / Є.Филимонов ; пер. з рос. В. Лагози // Прапор. – 1978. – № 4. – С. 11-84.

304. **Вальшонок З.** Маленькі станції; Перевтілення; « Я чайок годую...»; Головний / З.Вальшонок ; пер. з рос. С.Мушника, В.Лагози, Ю.Стадниченка // Прапор. – 1978. – № 8. – С. 6-8.

305. **Михальов В.** Звуки; Жайворонок : [вірші] / В.Михальов ; пер. рос. В.Лагози, Ю.Стадниченка // Прапор. – 1978. – № 12. – С. 8.

Література про життя і творчість В.Лагози

306. **Байки** Віктора Лагози: урок позакласного читання : [Електронний ресурс] // Supermif.com – Режим доступу: <http://supermif.com/%D>

307. ***Байки** Віктора Лагози : (В.Лагозі – 75) // Дн. зірка. – 1993. – 24 листоп.

308. **Боянович В.** Сатира і гумор доброти : [до 60-річчя письменника] / В.Боянович // Ленін. зміна. – 1978. – 23 листоп.

309. **Брюгген В.** Віктору Лагозі – 60 / В.Брюгген // Літ. Україна. – 1978. – 28 листоп.

310. ***Вихристюк А.Л.** Митці Черкащини у роки Великої Вітчизняної війни / А.Л. Вихристюк // Черкащина в контексті історії України: мат. Другої наук.-краєзнав. конф. – Черкаси, 2005. – С. 388-393.

311. **Віктор** Лагоза : [некролог] // Літ. Україна. – 2002. – 23 трав.

312. ***Галкін Л.** Байки Віктора Лагози / Л.Галкін // Прапор. – 1956. – № 2. – С. 122-123.

313. **Козак М.** Його душа не змаліла / В.Козак // Панорама. – 1998. – Листоп. (№ 44). – С. 12.

314. **Кримська Н.** Час писати байки : [до 80-річчя поета] / Н.Кримська // Слобода. – 1998. – 24 нояб.

315. **Лагоза** Виктор Маркович [Электронный ресурс] : [док. о награждении орденом Красного знамени] // Память народа. – Режим доступа: https://pamyat-naroda.ru/heroes/podvig-chelovek_kartoteka_1272675013/

316. **Романовський В.** Точно в яблочко! : [В.Лагозе – 75] / В.Романовський // Вечер. Харьков. – 1993. – 23 нояб.

317. **Сміхом** – по вселюдському лиху : [до 60-річчя з дня народж. поета-сатирика] // Прапор. – 1978. – № 11. – С. 142-143.

318. ***Сорокопуд І.** Прямою наводкою: В.М.Лагоза – байкар / І.Сорокопуд // Струмки могутньої ріки. – Канів, 1998. – С. 29.

319. **Сочивець І.** Слово про одноперчанина / І.Сочивець // Лагоза В. Чужі млинці : байки та гуморески / В.Лагоза. – Харків, 1978. – С. 3-6.

320. **Стадниченко Ю.** Байки стоять за правду / Ю.Стадниченко // Слобід. край. – 1998. – 24 листоп.

321. **Холод В.** Всегда в строю : [В.Лагозе – 60] / В.Холод // Красное знамя. – 1978. – 22 нояб.

322. **Це не жарти, це не смішки...** // Слобід. край. – 1993. – 25 листоп. – (Віктору Лагозі – 75).

323. **Ципін С.** Прямою наводкою : письменникові В.Лагозі – 70 / С.Ципін // Вечір. Харків. – 1988. – 24 листоп. : фот.

324. **Черевченко А.** На переднем крае. Віктору Лагозе – 50 лет / А.Черевченко // Красное знамя. – 1968. – 24 нояб.

325. **Яківець С.** Зброєю сміху : [до 70-річчя поета-сатирика] / С.Яківець // Соціаліст. Харківщина. – 1988. – 23 листоп.

Довідкові та бібліографічні матеріали

326. **Віктор Лагоза** // 22 июня – 9 мая: Писатели Украины в Великой Отечественной : библиогр. справ. / сост. Б.А.Буркатов, А.Я.Шевченко. – Киев, 1985. – С. 244-245.

327. **Віктор Лагоза** // Письменники Харкова : довідник. – Харків, 2003. – С. 82-83.

328. **Віктор Лагоза** // Хрестоматія з літератури рідного краю. – Харків, 2001. – С. 146-149.

329. **Дорошенко В.** Лагоза Віктор Маркович [Електронний ресурс] : [Укр. літ. енциклопедія. – Київ, 1995. – Т. 3. – С. 125] / В.Дорошенко / Ізборник. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ulencycl/ule81.htm>

330. **Лагоза Віктор Маркович** [Електронний ресурс] : [Письменники рідного краю : біобібліогр. посібник (на випередження читацьких запитів) / Канів. міськ. б-ка ім. Т.Шевченка ; авт.-упоряд. Л.І.Курінна. – Канів, 2013. – 84 с.] // Канівська міська бібліотека ім. Т.Г.Шевченка. – Режим доступу: http://www.kaniv-biblioteka.edukit.ck.ua/bibliotechni_vidannya/

331. **Лагоза Віктор Маркович** // Письменники Радянської України. – Київ, 1981. – С. 147-148.

332. **Лагоза Віктор Маркович** // Українські письменники : біо-бібліогр. словник. – Київ, 1965. – Т. 5. – С. 7-8.

333. **Саган В.** Лагоза Віктор Маркович / В.Саган // Літературна Харківщина : довідник / за загал. ред. М.Ф.Гетьманця. – Харків, 1995. – С. 203.

334. **Стожук А.П.** Лагоза Віктор Маркович / А.П.Стожук // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2016. – Т. 16. – С. 436.

335. **Українська** радянська література між III і IV з'їздами письменників. 1954-1959 : бібліогр. покажч. – Київ, 1959. – Лагоза В.М., с. 103.

Фото

336. **Національна** спілка письменників України 75 років : буклет / ред.-упоряд. А.Перерва. – Харків : Майдан, 2009. – 10 с.
Лагоза В.: фото – С. 7.

РАННЯ КОЗА

Підсипається добряча доза перцю неробам і бююкратам, лицемірам і пустомелям, джигунам і хапугам – усім тим, хто заважає радянським людям будувати нове життя. Автор не обмежується простою констатацією факту, а закликає до активної боротьби проти носіїв старого, віджилого.

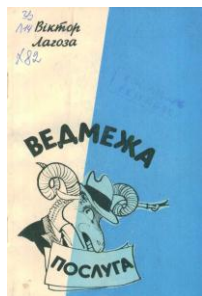
Дужі та байдужі

На будівництві. на дільниці
Граніт жалівся Трубам з криці:
– Мільйони літ я груди випинав,
Ніщо мені були вітри й морози,
Я хмари розтинав,
Долав хурделиці і грози –
Хіба вони мені страшні!
І на! Лежу в багні,
Без діла мокну у брудній калюжі
Замість грудьми
Тримати на собі мости й доми.
Видать, знайшлися дужі.
Могутніші за льодоходи і громи.
– Які там дужі!..
У дужих в гору все росте,
А у байдужих – мокне у калюжі, -
Відповіла Труба на те. –
У дужих сонцем світиться душа,
А у байдужих душу їсть іржа.

Перспектива та сливи

У кабінеті дим аж висне,
У кабінеті суперечки й серця щем,
У кабінеті розум тисне
Проблема із проблем:
– Варення зо дві тонни
Та свіжих яблук три вагони...
– Стривай!.. А джем?
– Ах, джем... Давай спочатку.
Повидло – раз, наливки – два...
– Та хто ж отак прибутки підбива?..
В карбованцях потрібно для порядку.
За джем попросимо аванс,
Ну, скажем, дев'яносто...
– Та тьху на вас!
Занадто все виходить просто.
Задерли носа аж до хмар –
Лише прибутки. А видатки?..
Про них нема і згадки.
Хоча б лопати й інший інвентар...
– І що воно за люди?..
Лопати?... Їх до тари приплюсуй.
Нарешті витирають мокрі шиї й груди,
Повільно застібають комірці.
– Готово!.. Голосуй!..
І раптом дикий подив на лиці:
– А яблуні?.. А сливи?..
І взагалі – чи є у нас садок?..
Ай-яй!.. Які пропали перспективи,
Який пропав важливий крок!..
Мораль не будемо виводити окрему,
Бо хто її не зна:
Дурний – із джему,
Розумний з саду почина.

ВЕДМЕЖА ПОСЛУГА

Гуморист уїдливо висміює пережитки в свідомості окремих людей. Він уводить читача в світ колоритних образів, утверджує віру в добро і справедливість, картає тих, хто одурманює себе пияцтвом, хто порушує трудову дисципліну.

Бездонна калюжа

В погоду сіру, неясну
 Хвалилася Калюжа:
 – Та я бездонну маю глибину!
 Могутня я і дужа
 І мій здавен всесиллям славен рід.
 Коли не віриш – спробуй: перейди убрід.
 Погляне кожен – очі заплюща:
 Хлюпоче сіро-бура рідина
 Від дерева аж ген до того он куща.
 Яка ж то має бути глибина!
 Та ось дмухнув вітрець, і хмари
 За обрій поповзли.
 Заграло сонце. І відразу чари
 Без сліду зникли, ніби й не були:
 Лежить таки Калюжа,
 Нехай їй грець,
 Та неглибока і не дужа –
 Її убрід здолає й Горобець.

А що ж, трапляється
 таке і в нас:
 Кричить нікчема, випинається,
 Страха, втопити нахваляється,
 Та щастя, що оте лише на час.

ВЕРЕДЛИВИЙ СЛИМАК

Федотова зебра

Ногами стисши міцно ребра,
На всі лади хвалився Федот:
– Яка ручна у мене Зебра!..
Я – так, я –сяк, і в неї той же поворот.
Ніде нема смирнішої тварини!..
– Так-так!..

А чом же ти не злазиш з спини?..
Буває, часом треба злізти дозарізу,
Та як
Туди я знов залізу?..

Ще є на світі верхівці:
Докіль на спині – доти й молодці.

Шуліка в шпаківні

– Тепер то ми з тобою рівні, -
Хрипить Шуліка, вдершись до шпаківні. –
Ну, чим Шуліка не Шпачок?..
І пір'ячко, і хвостик он, і крила...
І звичка спільна, любя, мила –
Не їсти кісточок:
І ти, і я лишаєм їх в саду чи в полі
– Це так –
Кісток лишається доволі, -
Озався сумно шпак. –
Та все ж сказати дозвольте вашемосці,
Що різні залишаємо ми кості.

Проста у байці суть:
За морем, кажуть, мода ходить –
Хижак себе бажає «онародить».

Та лихо – кості видають.

З ПЕРЦЕМ І СІЛЛЮ

Автор звертається до актуальних проблем сьогодення життя. Його гостре слово спрямоване проти ділків і махінаторів, демагогів і пристосуванців, п'яниць і ледарів.

Винуватець

У темряві долаючи дорогу,
Хтось Бегемоту наступив на ногу.

Ех, не було біди –

Попробуй відшукати винуватця!

Сюди і не ходи,

Туди не смій і підступатися:

У того зуби, як шаблі,

У того роги, ніби вила,

Брати у третього до того злі,

Що навіть вимовить несила.

Та ось комусь-то в око впав Слимак –

За нього узялися:

– Не сходить в Бегемота на нозі синяк.

Ото ж іди, винися!..

– Стривайте, бо наробимо дурниць –

Який із нього винуватець? –

Озвався хтось із звірів чи із птиць. –

Адже нема у нього ні копит, ні ратиць.

– Який дивак! Забув, мабуть,

Що Слимаки іще й безрогі і беззубі –

Вони у них відвіку не ростуть.

Ото ж не бійтесь, любі, -

Слимак не вдарить і не вкусить.

Тому й признатись мусить.

В кінці мораль піднімемо на щит

В словах відвертих, строгих:

Ще є і хабарі, й злодюги, й дефіцит,

Бо ловим нащось лиш беззубих та безрогих.

ПРИПЕЧАТАНИЙ ЗАСЦЬ

закутків у нашому просторому, сонячному, звияжному житті.

Вовча переміна

– Нехай на світі буде переміна –
 Я стану на сторожі трав і сіна, -
 Ощерив зуби Вовк. –
 Овець я досі мордував і товк,
 Тепер я ладен стати на коліна –
 За все оце пробачення прошу,
 Без згоди більше жодну не вкушу.
 Хай буде так, як нарекла нам доля.
 Прийшла Овечкам воля.
 Ніщо тепер їм Вовчий рід!
 Минувся час недоль і бід:
 Не жде їх смерть в кущах край поля. –
 Минає день... Минає два... Овва!
 Скоцюбився овечий шлунок,
 немов порожній клунок. –
 Бреде отара, ледь жива:
 У Вовка сіно,
 У нього ж трава.
 І вже не Вовк, Вівці знову гнуть коліна,
 І як було й чекати слід,
 По згоді йдуть Вовкові на обід.
 Така-то Вовча переміна!
 Відомо: сила нині вже не в моді.
 Тому, до рук прибравши травку і сінце,
 Хижак-банкір на красне йде слівце
 І їсть Овець лише... по згоді.

ДИКА ГРУША

Збірка оповідань переважно ліричного характеру.

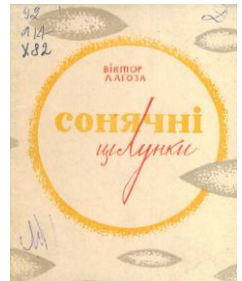
Автора хвилюють складні життєві явища, які не піддаються прямому, так би мовити «математичному» аналізу. Це кохання, вірність, зрада тощо.

Письменник не наполягає, щоб його позицію в тому чи іншому питанні читач сприйняв беззастережно. Навпаки, автор здебільшого робить спробу викликати роздуми, а інколи і відверту суперечку для пізнання істини, вбачаючи в цьому покликання художньої літератури.

Зміст: Над морем; Хай на тебе не дивиться; Дика груша; У степу; Двоє наодинці; Остання куля; Батальйон ішов на схід.

СОНЯЧНІ ЦІЛУНКИ

Збірка ліричних та сатирико-гумористичних віршів, написаних у 1946–1963 рр. Поета хвилює любов до рідного краю, кохання, незрадлива вірність і самовіддана праця, героїзм і боротьба за мир... Він рішуче виступає проти проявів косного, міщанського, ворожого, прибудного, яке інколи ще намагається стати на шляху до щастя людського. Часом поет у окремих віршах висловлює не незаперечну тезу, а лише роздум, певний натяк, маючи на меті дати змогу читачеві самому зробити відповідний висновок – в цьому одна з самобутніх рис автора.

В третьому розділі вміщено твори нового для поета жанру. Це – «Дружні пародії та незлі епіграми».

Життя

Людське життя – немов гірські дороги:
 Здолавши перевал, не жди спочину –
 Свинцем утома наливає ноги,
 А зір шукає вже нову вершину.
 Людське життя – мов дужий бурхит виру:
 Здолавши круговерть, не жди спочину –
 Ще дроз морозить задубілу шкіру.
 А серце знову прагне у глибини.
 Вляглися, стихли на дорогах бурі,
 Так знов ти кличеш вітру на хвилину.
 Людське життя – мов грізний посвист бурі:
 Здолавши вітровій, не жди спочину...
 Лиш той, хто клекоти міня орлині
 На живкання сіреньких горобців...
 До всіх чортів! Знімай звання людини –
 краса життя не для живих мерців!

Швидконогий Полкан

Через рівчак. через паркан,
 Через кущі тернів і глоду,
 Стрілою через лан,
 Ледь-ледь не шукою крізь воду
 Сто гін летів Полкан,
 Аж дух йому спирало,
 Аж піт шкварчав, немов на приску сало,
 Аж хвіст прилип до ніг.
 – Ну як?... Хіба не ловко?... –
 Хрипить, упавши на поріг.
 – Чудово! Жаль лише, що біг
 Ти не за вовком, а від вовка.

ЧУЖІ МЛИНЦІ

Книжку письменника-байкаря складають байки і гуморески. Автор виносить на громадський суд і безжально таврує окремі негативні явища, що подекуди трапляються в нашому середовищі, утверджує ідеали радянського способу життя.

Чудодійний палець

Біда у продавщиці Ліди –
 Попала в інваліди.
 – Навіщо плакати дарма?..
 Немає пальця, так жива сама, -
 Втішають бідную сусіди.
 Та Ліда не вгава,
 Втішальників батькує без поваги:
 – Мовчить!.. Подумаєш – жива!..
 На це мені віднині – нуль уваги.
 – Та що то був за палець, тітонько?..
 Питає дівчинка мала.
 – Ох, рибонько!.. Ох, квітонько!..
 За нього решту б дев'ять віддала, -
 Дитині Ліда одвіча. –
 На терези до того був надійний,
 Умілий, чудодійний.
 Що витис за півроку «Москвича».
 Хіба за ним дарма я плачу?..
 Бо чим же витисну тепер я дачу?..

Диплом і Атестат

(Надзвичайно рідкісний випадок)

Якось в забутому портфелі
 На Атестат накинувся Диплом:
 – Розлігся, ніби у постелі,
 Та ще й штовхаєшся ребром!..
 Протхнув давно вже нафталіном,
 А користі хоча б на гріш.

Свербить мені тебе підважити коліном...

– Ану, потіш!..-

Почувся голос Атеста. –

Чого кричиш? Адже ж бо кожен зна,

Що нам одна ціна –

Копієчка добряча...із кишені тата.

Заєць в номенклатурі

Чи то була якась до того підготовка,

Чи дані висмоктали з пальця,

Та ось лякати Вовка

В гаю призначали недавно Зайця.

- Та з тебе ж шкуру всю здеруть!.. –

Зайчиха в ноги пада. –

Відмовсь!.. Не по тобі посада!..

А Заєць вуса – круть!

- Дарма тремтиш за шкуру –

Невже не можеш ти збагнуть,

Що я попав в но-мен-кла-ту-ру:

Злякаю Вовка я чи ні –

Усе пробачиться мені!

І Заєць наш почав лякати Вовка

Й до того, кажуть, налякав,

Що Вовк худющий був, як голка,

А тут і в двері влезить перестав

- Не справивсь Заєць!.. - хтось-то тім'я чуха. –

Почубити!.. Посмикати за вуха!..

Почубили... Посмикали... Втовкмачили...

І Зайця...

Учить птахів висиджувати яйця

В сусідній ліс призначили.

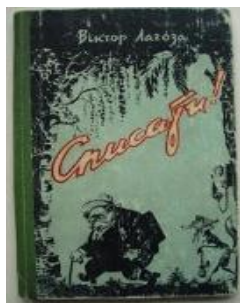
Уник косенький бід і лих.

І правильно: за віщо дерти з нього шкуру?..

Її потрібно взять хоч трішечки із тих,

Хто досі пре Зайців в номенклатуру.

СПИСАТИ!

Розсудливий Кузьма

На виставці одного дня
 Людський потік очей не зводив із Коня.
 Ще б пак!
 І гривонька завита,
 І хвіст розчесано, обрубані копита.
 За тиждень знову я до стайні завернув –
 У серце ніби гострий ніж шпигнув.
 Моя ти ненько!
 Стоїть той кінь нечищений, дріма,
 Брудний, непоєний давненько...
 Не прикладу ума:
 – Яка потвора!
 Що сталося з конем, Кузьма?..
 – Як що? Вже виставки нема –
 Закінчилась учора.

Найвище місце

Баран із Півнем здибавсь серед двору:
 – Як хочеться хоч раз піднятися вгору!
 Порадь, голубчику, мені –
 Які місця найвищі?..
 – На паркані! Всі інші – нижчі.

На жаль, біда така не лиш із Півнем:
 не він один вважа паркан найвищим рівнем.

Трудяга

– Коли ходив ти, Грицю, у кіно?
 – Коли?.. Не хочу я брехать –
 Пройшло вже місяців із п'ять.
 – Давно!..
 Ти що ж – театри полюбив?
 – І не кажи! Забув, коли туди й ходив...

- Ага, напевно все книжки читаєш?
- Та де вже там до книг –
- Ледь-ледь живий й без них,
- Бува й газету продивитись забуваєш.
- У чому ж річ?
- Працюю день і ніч.
- Повір:
- Не сплю – дрімаю, ніби півень,
- не маю часу і лягти,
- Дива! Що ж робиш ти?
- Я лекції читаю про культурний рівень.

СОЛОВЕЙ У КУРНИКУ

Збірка зосереджує сатиричний вогонь на негативних явищах, що трапляються ще в нашому житті, гнівно картає бюрократизм, казнокрадство, оказамілювання.

Жаліслива Пантера

У джунглях, із-за пня
 Пантера вздріла,
 Що на Коня
 Маленька Муха сіла.
 – Розбій! Агресія! Кусає Муха брата!
 Хоч що робить –
 Не можу я терпіть:
 Зігнати мушу ката!..
 І враз на Муху – стриб,
 І кігті вглиб!
 І що ж – пройшло чимало часу.
 Літає Муха й досі. Та пеня –
 Чомусь ні разу
 Живого вже не бачила Коня.

Агресор завше вигада причину,
 Щоб вгородити кігті в спину.

Обгони

Тягли вози в якусь-то пору
 Осел і Кінь за гору.
 В обхід досвідчений подався Кінь.
 Упертий же Осел обрав дорогу
 Між урвищ і камінь,
 Де чорт і той зламав би ногу.
 – Зате пережену Коня! –
 Напружує Осел боки і спину. –
 Он видно вже й вершину.
 А там іще півдня –
 І – вйо! – на рівную долину!.. –
 І що б ви думали? Таки допер!
 – А де ж вантаж? Де ободи? Де спиці? –
 Осла питають комірничі.
 – Хіба мені до спиць тепер?
 І так замало не помер.
 Хоча zostалися голоблі та одна люшня,
 Зате я обігнав Коня.

ЛИХЕ ЗІЛЛЯ

Сміх – гнучка і грізна зброя в руках сатирика. Уїдливий дотеп, колюче порівняння, безжальний осуд, недвозначний натяк, а часом і відверта шпичка в безсоромні очі, добрий штурхан під ожиріле ребро, удар по загребущих руках чи словесний ляпас, відважений нахабї, – ось той арсенал, яким користується Віктор Лагоза в своїй новій книжці «Лихе зілля».

І автор не збирається перепрошувати за свою «сатиричну нечемність» ні в чинуш і бюрократів, ні в дармоїдів і чваньків, ні в пристосуванців і прелюбодіїв – занадто не лежить до них його душа. В багатьох його творах відчувається глибока любов до чесних трудівників, Людей з великої літери.

Латинь та свині

Якийсь любитель слів красивих
 Свиней нахабних ошчасливив:
 Щоб, бач, змінити вдачу свинську
 (Від вдачі тої він чимало збитків мав),
 Всім Свиням назву мало не латинську
 Поначіпляв.
 І що ж?... Змінили Свині свинську моду?..
 Ще гірше стало. Вже від них нема й проходу:
 Порили все навколо -
 Нема ні поля, ні городу,
 Сади і сквери обернули на барліг,
 І стало б всюди голо,
 Якби не взявсь Любитель за батіг,
 Промовивши:
 – Доволі вже латині!
 Для вас єдина назва – Свині!
 І грів, як міг,
 Нахаб по спині.

Доволі й нам в словах шукать віддушник:
 «Нечемний», «розкрадач», «порушник»!
 Хай слово ляскає, як пуга,
 Над тими, хто збива в житті красу і цвіт:
 Нахаба! Хуліган! Злодюга!
 І повністю за вчинки ті – одвіт.

ди
Я
м'ят

ова і в
області
чній по-
девізом
исчає-
вої мис-
сретаря
разділі
Това-
Ціпи-
вкло-
доку-
м, які
всич-
инних
про
лю-
орні
в на-
дер-

ідачі
кем
ера-
гно-
веса
іль-
туті
ких
і.
та
до
ня
ю
го
чі
а-
о-
о-
в-
в-
в-

БАЙКИ СТОЯТЬ ЗА ПРАВДУ

До 60-річчя Віктора Лагози

СЕРІОЗНУ життєву школу пройшов наш земляк Віктор Маркович Лагоза, перш ніж вдатися за перо письменника-сатирика. Після закінчення робітфаку Харківського медичного Інституту з 1937 р. по 1948 р. служив В. Лагоза в лавах Радянської Армії. Брав участь у війні з білофінами, у Великій Вітчизняній війні. Згодом, вже демобілізувавшись, В. Лагоза закінчив дворічну партійну школу, працював у народному господарстві, на будівництві та в промисловості.

У 1949 році в пресі з'являються його поезії — ліричні, гумористичні, сатиричні. Але лише в 1956 році вийшла в світ перша збірка «Байки». Саме з цієї невеличкої книжки й почався творчий шлях байкаря, добре відомого нині читачеві перекладом точністю свого пострілу по сатиричних «мишенях».

Політична зрілість, великий життєвий досвід, громадянський гарт-позитивно відбилися на творчості сатирика. Цілком справедливо Ів. Соиченя — автор передмови до ювілейної (одинадцяті за рахунком) книжки В. Лагози «Чужі млинці» — відзначає: «кращі твори ювіляра — «плід пильних спостережень», «філософських роздумів, невтомних пошуків, плід нелегкої, але благородної письменницької праці».

Добре вгадані справляють твори В. Лагози, насамперед, своєю непримиренністю до конкретних носіїв зла. Взяти хоч би байку «Ібак та Лось». Лось б'ється з вовками, а Ібак радить йому згорнутися клубком: «тоді ніякі зуби не доведуть до губи». Гіпно й недвозначно звучить відповідь відважного бійця:

Та йк-но ти під три чортів!
Якби згорнувшись навіть міг,
То як би в не коділо переміг?

В іншій байці «На чужому просі» поет переконливо виступає проти всіляких спроб пристосуватися до чужої ідеології. Добре свідчить про це заключна «мораль» твору:

Даремно дехто забував,
Що так воно було і є:
Коли співаче чуже просе клясе,
Чужу і нісеньку співає.

Історія розвитку радянсь-

кої художньої літератури свідчить, сила впливу сатиричного твору залежить від чіткості ідейної позиції автора, від того, чи вірно вибрав він об'єкт для свого викризалого тижку. І, як кожний художній твір, байка вимагає думки, образності, свіжості в трактуванні теми, майстерності у виборі ініціалом. Наскільки відповідає цим встановам сатирична творчість нашого земляка?

Ось байка «Відпиртий Вовк». «Одного разу Вовк і Засєць в парі служили при отарі». Засєць весь час знаходив у свого напарника якісь вади: «То мало спить, то забавляє, негарно морщить лоба...». А що ж Вовк? Його відповідь досить виразна і ясна:

— Нехай, коли воно до критиків
Мені від цього шкоди
ні на гривні немає.
Дотіль не буду гнати на сльозі,
Прощатиму все плагіатів тварі.
Довіль мене ласка не личить
у коняри.

Ще одна байка — «Краваточка та Рукавиця». Неоднаково склалася доля у цих двох «сестриць». «Минуло із пір року. Немовби незначний і строк, на Рукавиці ж — сто дірок, уже підшита тут, нерована Ібакну. Краваточка ж і пір року, немов сьогодні із крамлинці!» У чому ж причина такої різниці? Про це говорить порадка, з якою Краваточка звертається до Рукавиці:

— Аби до віку добрий вигляд
мать —
Плясь не на руки, а сідай
комусь на шию.

Знову відзначимо незаперечний успіх автора: головують тут такого негативного явища, як соціальний паразитизм, він викриває дотепно, гостро, переконливо.

Чимало подібних сильних творів зустрічаємо ми в збірках В. Лагози. Нiasь жалюгідна Шафка лаяла за кордоном: «Йй-бо, сама не очулася, як я на Іхню обернулася», — заморське ось на боці так і проступило. Яка краса і що воно?». Відповіла на всю цю тітару у сатирика закончно-безкомпромісна:

— Шо воно?
Іржа...
Тк від краси заморської тієї.

За рік
Уріжне дуба...

Ідейною чіткістю задуму й

виразністю його художнього розв'язання приваблюють також байки «Іван та Віккі», «Золуля-вихователь». «Оригінал-байка».

У ряді творів В. Лагоза бере під вогонь анонімів, гостро висміює бюрократизм і байдужість, картас пияцтво і хабарництво, виступає проти тих, хто прагне всіх людей «мірнати одним аршином», у кого велика «відна», хто дає віднаміру до діла, хто охоче «відмінне асортименту на пал», хто віддає перевагу вузьким відомчим інтересам, не дає віднаміру до діла, хто захоплюється рапортичними і теорії, де показано, до чого призводить окремих людей халявнуватість, пихатість, чванливість.

«Байки стоять за правду...». Ці слова належать самому В. Лагозі. Стоять за правду краще у всеоброєнні. Збірник байкаря — то його гостре, партійне слово, свіже і дотепне, влучно спрямоване проти всього, що завиває нашою руху вперед. У важливому жанрі сатири досягає мети лише чесна, смілива думка, висловлена з усією енергією ідейного переконання. Зіслом, зовсім неслугою протягом довгого періоду життя і сатиричною зброєю в руках викривати вороже, носіїв зла. Як тут не нагадати мудрих слів Миколи Голованця — одного з старшин сатиричного цеху в нашій літературі:

Друг зрадий! Горе б'є?

Не плач!
У тебе
Читай!

Покрияди критик дуже?
Забудується мій друже,
Погасне з часом крияд жар...
До негді утрати осоружність!
Втекла відляга, віра, мужність?
Уже ти не байкар!

Вміння діяти до читача, віра у перемогу найкращих людських ідеалів над пережитками минулого, принципність і відвертість — ось риси, які притаманні В. М. Лагозі, письменнику-комуністу, який очолює партійну організацію Харківської організації! Сліди письменника України. Саме наявність цих якостей і пояснюється соціально-художня значимість творчих здобутків нашого земляка.

Г. ГЕЛЬФАНДБЕНН

«ВІСНИК ХАРКІВ» • 24. XI. 1993 р. • 4 стор.

ПРЯМОЮ НАВОДКОЮ

Письменникові В. М. Лагози — 70

Майже сорок років наш земляк — письменник Віктор Маркович Лагоза — віддав древньому жанру байки. Чи актуальний він сьогодні? Навіщо нам есепіська мова, якщо відверто називаємо, хто є хто? Нащо читати про всіх цих вигаданих Вовків, Віслюків, Сорон й розгадувати авторські натяки, коли в деяких конкретних, ще вчора велими шанованих осіб відкривалося таке хижацьке нутро...

Але в тому й суть, що, на жаль, змінюються діючі особи, а не явища. Байки, як, власне, і сатира взагалі, покликані в образній художній формі викрити корінь цих явищ, показати їхню ворожість людській моралі. Тому країни творці мають неминучу духовну цінність, яка не старіє від зміни обставин і часу.

До літератури В. М. Лагоза увійшов з неабияким життєвим досвідом. За його могутніми плечима — участь у визволенні Західної України та Бесарабії, фінська кампанія, бойові шляхи Великої Вітчизняної, яку починав командиром артилерійської батареї, а закінчив командиром виділяльного протитанкового дивізіону, підполковником. Відзначений орденами Червоного Прапора, Червоної Зірки, Вітчизняної війни 1-го ступеня, іншими нагородами. Чотири поранення, дві контузії — такий слід залишила на ньому війна, який тепер особливо дається згадати.

Повернувшись до Харкова, Віктор Маркович — на викладацькій та партійній роботі, впродовж багатьох років був відповідальним секретарем Харківської письменницької організації, очолював її партбюро. Нелегко доводилося, коли літературні «куратори» у недобропам'ятні часи збирали «об'єкти» для цькування, прирікаючи їх фактично на громадську смерть. Не кожен може сказати з чистою совістю, що вистояв, не зганьбив себе участю в цих андіях, тим паче, на таких посадах. На честь ювіляра слід сказати, що як людина із тверезим глуздом, він не був заповзятим виконавцем жорстоких несправедливих вказівок, намагався йти в ногу із здоровою частиною письменницької громади.

В. М. Лагоза почав писати ще в школі, друкуватися — а минає сорокових років, й відтоді плідно працює, невідомо досліджуючи сатиричним пером хибні життєві прояви. Він автор близько двох десятків книжок, серед яких і лірика, і «військова» проза. Та переважно це байки і сатиричні вірші. Здається, немає теми, якої б не торкнувся автор. Власне, це, на жаль, і досі ще живі типи крадія, Дармоїда, п'яниці, хабарника, чиновника, базіки, несука з амбіціями, що паразитує на чужому розумі і чужій праці. Вітім, подані в близьких нам ситуаціях, завдяки художній типізації, колоритності мови, образності, сприймаються незаперечно й свіжо.

Переді мною збірка, видана п'ятого року видавництва «Дніпро» на ювілей поета, до якої увійшло більше двохсот байок та гумористичних віршів. Не заглиблюючись у критичний аналіз, зазначу, що вони свідчать про дачність та афористичність байкарської збірки.

Під обкладочною збірки діють сотні персонажів, які завдяки колоритним деталям, соковитій образній мові здаються не умовними, а цілком реальними, оживленими словом поета. Ось керівна Сорочка дає пустопорожні вказівки справжнім трударям: Індия-критинолюб! за критику знімає крик, «докіль вона в чужім городі»; галукча Шавка перейма славу сміливого мовчуна Сірка; Ікнур, який дістав довідку, що він Лев, зганяє підлеглих рити... величезну калюжу. («Чим більший чин в Свині, тим більше свинства», — закінчує цю байку автор).

Поет вміє вдало побудувати комічний сюжет, знайти несподіваний виверт, створити смішну ситуацію, а народна стихія гумору, реалії, живі йтонанії відносять життя у ці твори. Перо сатирика чутливе до людських і соціальних вад у найрізноманітніших проявах й водночас сповісне гуманістичного пафосу, утверджує справжню, не декларативну повагу до людей праці. Авторська позиція — це утвердження кращого в людині, любові до трудівника, до рідної землі.

«Байки стоять за правду», — зазначає якось в одному із віршів Віктор Лагоза й дотримується цієї позиції і в своїй творчості, в своєму житті.

С. ЦИПІН,
голова секції сатири та гумору Харківської організації СПУ.

Іменний покажчик

- Байтанаєв А. 288
 Балабуха К. 293
 Богословський М. 2
 Борисова І.А. 20
 Боянович В. 11, 15, 308
 Брюгген В. 309
 Буркатов Б.А. 326
 Вальшонок З. 304
 Величко А. 6
 Вихристюк А.Л. 310
 Вишеславський Л. 291
 Волинський О. 13
 Галкін Л. 312
 Галюк В.С. 276
 Гельдфандбейн Г. 11, 16
 Герасименко Ю. 283
 Гетьманець М.Ф. 333
 Глухих О. 297
 Григоров В. 9
 Деркач Б.А. 173
 Дорошенко В. 329
 Дьомін М. 298
 Заруба А. 292
 Зуб І. 2
 Козак М. 313
 Котляров Б. 285, 299
 Котляров Б.
 Кравцов О. 283
 Кримська Н. 314
 Лагоза В. 1-305, (306-336)
 Лагоза І. 110, 112
 Левін Р. 293
 Легкобит В.Ю. 14
 Литвин М. 3, 7, 10, 15
 Лункін Г. 284
 Львович М. 302,
 Мамнєв В. 294
 Михальов В. 305
 Миценко М. 6
 Мірошников І. 300
 Мушник С. 285, 304
 Перерва А. 336
 Петров В. 289
 Полішкарів О. 302
 Решетов А. 267
 Романовський В. 316
 Саган В. 333
 Силаєв Б. 290, 295
 Сокол В. 287
 Сорокопуд І. 318
 Сочивець І. 319
 Стадниченко Ю. 293, 304, 305, 320
 Стожук А.П. 334
 Третьяков Р. 291
 Турсун-Заде М. 286
 Филимонов Є. 303
 Харитонов Ф. 301
 Хенкін О. 296
 Холод В. 6, 321
 Ципін С. 323
 Черевченко А. 324
 Чернуха В. 8
 Шаповал М. 283, 285, 302
 Шевченко А.Я. 326
 Шутов І. 287
 Щеглов О.М. 8
 Юрченко О. 291
 Яківець С. 325

ЗМІСТ

Передмова	3
У гуморі його сутність	4
Окремі видання творів В.Лагози	7
Твори, надруковані в періодичних виданнях та збірниках	9
Літературно-публіцистичні статті В.Лагози	28
Перекладацька діяльність В.Лагози	29
Література про життя і творчість В.Лагози	31
Довідкові та бібліографічні матеріали	32
Додаток 1	34
Додаток 2	48
Іменний покажчик	51

Довідкове видання

**Сміхом
по вселюдському лиху**

**(до 100-річчя від дня народження
Віктора Марковича Лагози)**

Біобібліографічний показчик

Відповідальний за випуск Л.О.Сашкова

Підписано до друку 10.10.2018 Формат паперу 60 x 84/16

5,0 друк. арк. Папір для множ. апаратів.

Харківська обласна універсальна наукова бібліотека, вул. Кооперативна, 13/2

Телефон: 731-31-32